

Szent család ünnepére. Nagymisén.

K.K.T. A teremtő Isten gondolata, hogy legkedvesebb földi teremtményét, az embert, egy meghitt, bizalmas közösségbe helyezze. Ez a bizalmas életközösség, mely első és legnagyobb forrása a földi boldogságnak, a család. Csak kimondjuk ezt a rövidke szót, család, és bennünk felnőttekben az emlékek, kellemes emlékek százai elevenednek meg. Családba születtünk, ott nevelkedtünk, ott töltöttük életünknek nagy és bátran mondhatjuk legboldogabb részét. Csak kimondjuk ezt a szót, család, és lelki szemeink előtt megjelenik egy férfiúnak, az édesapának soha el nem halványuló képe. Ez a kép néha egy gondterhelt, ráncos homlokú férfiút mutat, mert belsejében viharok dúltak, a család jövőjéért való aggodás viharai, máskor pedig egy komoly, de mégis mosolygós arcú édesapa emlékét idézi fel bennünk, aki szeretettel, teli bizakodással és reménnyel néz végig övéin, kedves családján.

Csak kimondjuk ezt a rövidke szót: család, és lelki szemeink előtt megjelenik egy asszonynak, az édesanyának képe, és látjuk őt még akkor is, ha régen a sír csendes ölen pihen. Néha úgy tűnik fel előttünk könnyes szemmel, bánatos arccal, ahogy láttuk őt álmatlan éjszakákon betegágyunk fölé hajolva, mert felsírtunk hozzá lázálmbunkban, és ő mindig megjelent, ahányszor csak hívtuk, mert megérezte, hogy pusztán jelenléte is enyhíti fájdalmunkat, és a lázrózsákat el tudja kergetni a gyermekarcokról. Láttuk űt néha boldogan mosolyogni és ilyenkor megéreztek gyermeklelkünkkel is, hogy miattunk ül mosoly az arcára, örül, mert boldognak tud bennünket.

És halljuk ezt a kedves, rövid szót, hogy család, és lelki szemeink előtt felevenedik a boldog gyermekkor, a testvérek, akikkel megosztottunk a családi ház minden örömében és bánatában, akikkel megosztottuk a gyermekkor apró, de akkor nekünk egész világot jelentőn titkait. Mindezek eszünkbe jutnak egy rövidke szó hallatára, mert a családba beletartozik az édesapa, édesanya és testvérek fogalma, édesapa, édesanya és testvérek nélkül, hiányozzék bármelyik is a három közül, nem egész a család.

Ma, amikor elmúlt emlékként, vagy most is körülvevő valóságként a családra terelődik figyelmünk, hogyne ülnék szívesen ünnepet a Szent Család tiszteletére, és a Szent Családon keresztül minden keresztény család tiszteletére, melynek eszményképe a boldog názáreti Család. Ma őket ünnepeljük, de ünnepeljük családainkat is, hiszen ha az otthon tűzhelye körül volt családainkban szeretet, egyetértés és boldogság, és ha van még a keresztény családokban öröm, megelégedés és egymás iránti tisztelet, akkor csak azért van,

mert – ha talán nem is gondolva rá – de a legszentebb család, a názáreti kis ház lakóinak példáját utánozzuk és követjük.

A názáreti ház szelleme az a szellem, amely a keresztény családokat azóta is illeti és boldogítja. S ha ennek a szellemnek lényegét közelebbről megvizsgáljuk, úgy találjuk, hogy három tulajdonsága van: az atyai tekintély, az édesanyai jóság és a gyermeki kedvesség.

1. Az atyai tekintély az a nevelő és kormányzó erő, melynek birtokosa és hordozója az édesapa. Az ő akarata törvény ebben a kis közösségben, de ezzel a hatalommal vissza nem él, mert akaratát a család fölött nem az erőszak és igazságtalanság, hanem a szeretet igazgatja. Elsősorban életének példájával igyekszik hatni családjára. Parancsaiban szelíd, de következetes, és a család minden tagja érezni fogja, hogy a családfő hatalma alatt áll. És tudni fogja azt is, hogy a családot kormányzó apai tekintély mögött az Isten megfellebbezhetetlen tekintélye áll, hiszen nincs más hatalom, csak ami az Istentől származik. A családfő hatalmát pedig egyenesen Istentől nyerte. Ez a szellem él ma is minden olyan keresztény családban, ahol az édesapa hűségesen őrzi Istentől kapott tekintélyét, és hibájával, oktalan viselkedésével nem játssza el tekintélyét családjá előtt. Az ilyen édesapának tekintélye megmarad a családban még akkor is, amikor az édesapa már sírba szállt. A családtagok még akkor is az ő tekintélyéhez igazodnak, amikor ő már régen a temetőben várja a boldog feltámadást. Mint ahogy az a derék szép szál legény, akiről olvastam, elmondja ezt megható szavakkal. Egy szép őszi vasárnapon kora délután kint imádkozott a temetőben édesapja sírja előtt. Hazafele menőben egy ismerőse kérde kíváncsian, hogy mit keresett a temetőben, hiszen nincs halottak napja, se nem temettek senkit. Nem is azért mentem én oda, mondja a legény, de hát nagy kérdés előtt állok, tudni akartam, mit szól hozzá szegény boldogult apám. „-Az ugyan nem szól semmit, feleli az ismerős, hiszen már régen halott. Szólni nem szól, az igaz – mondja a legény – de én mindig meg szoktam érezni a sírjánál, hogy mi az ő akarata, mit helyesel és mit ellenez. Azért kerestem fel most is.” Nem nehéz elgondolni, micsoda tekintély lehetett a családjában, ez az egyszerű földműves ember, akinek a legény-fia még a holta után is fürkészi minden gondolatát, mert megszokta, hogy az apa akarata törvény, mely mögött az Istennek meg nem fellebbezhető tekintélye áll. Ebben a családban nem lehetett úrrá az engedetlenség, a feleselés, mert ez a család olyan volt, mint a názáreti kis család, amelyben a családfő, Szent József Istentől kapott méltósággal kormányozta a családot. És amely családban hiányzik a családfői tekintély, mert az édesapa azt könnyelműen eljátszotta gyermekei előtt, talán olyankor, amikor nem is gondolt rá, abból családból hiányzik a boldogság, a béke és a rend első alapköve.

2. Az édesanyai jóság a másik elem, amelyik a család jó szellemét alkotja. Ez az elem a Boldogságos Szűz Mária egész életét kitöltötte, hiszen földi élete két szóban foglalható össze: szeretet és áldozat. Ez a jóságos szeretet készítette arra, hogy vállalja a gyermeket, ez a szeretet ösztönözte, hogy egy életen keresztül szolgálja a názáreti kis családot, viselje annak terheit, végezze a velejáró mindennapos munkát, szenvedje panasz és zúgolódás nélkül a nélkülözéseket és megpróbáltatásokat, melyekkel egy szegény munkáscsalád élete együtt jár.

Ez az édesanyai jóság sugárzik rá a családra ma is az istenfélő keresztény anya lelkéből, aki szeretettel vállalja a gyermekeket, szeretettel viseli a családi élet minden munkáját és terhét, vállalja azokat a rendkívüli áldozatokat is, mellyel jár az a szent kötelesség, hogy gyermeküknek testvéréről is gondoskodnak.

És az édesanyai jóság, mely a családi boldogságnak másik fontos alapköve, hőssé avatja az édesanyákat gyermekeik, férjük, de elsősorban az Úr Isten szemében. Az édesanyai áldozatos jóság, mely tud tűrni és szenvedni, pótolja vagy megszerzi azt a hiányt, amelyet az édesapai tekintély elvesztése okozott a családban. Mint ahogy megszerezte abban a családban is, akiről a történet szól. Egy szegény asszonyt Isten megáldott sok gyermekkel, de megvert egy durva, iszákos férjjel. Övéi csak dülöngőzve látják. Szegény asszony varrással és mosással gondoskodik gyermekei számára mindennapi kenyérről, és ráadásul minden nap szinte tűrte hitvány férjének ütlegelését. Nem panaszkodott, nem éreztette gyermekeivel, hogy szíve vérzik és sokszor a háta is. Szegény kicsikék ne is sejtsék, hogy micsoda apjuk van. Higgyenek ők is, mint más szerencsés gyermekek egy jó apában, elviseli ő egyedül is az egész nyomorúságot. Egy este az ember szokatlanul korán és józanon jött haza. Az ajtó előtt megáll és hallgatózik: hangokat hall belülről. Felesége hangját hallja, amint gyermekeivel az esti imádságot végzi a mindennapos hozzáadással: Gyermekeim, most egy Miatyánkot a jó apusért.

A férfi odakint gondolkozni kezd. Egy hősnő, aki összevert háttal áll apa és gyermekei közé, hogy ezek a kicsik ne is sejtsék, micsoda apjuk van. Megtört. A kegyelem pillanata utolérte. És ettől a perctől kezdve minden erővel azon volt, hogy ne csak gyermekei képzeletében, de a valóságban is jó édesapa lehessen. A jellemtelen embert megtörte feleségének jósága, néma áldozatvállalása.

És itt föltehetjük a kérdést. Vajon hány durva, züllésnek indult édesapát tudna megmenteni az édesanyai jóság és hősiesség. Mert itt is igaz Szent Ferencnek mondása: Egy kanál mézzel több legyet lehet megfogni, mint egy egész hordó ecettel.

3. A gyermeki kedvesség a harmadik elem, amelyen a család szelleme épül. Magva ennek a kedvességnek az az engedelmesség, mellyel a gyermek édesanyjához, édesapjához és a család többi tagjaihoz igazodik. Ez az engedelmesség olyan jelentéktelennek látszik, mégis a legnagyobb erő, mely a gyermeket szüleihez kapcsolja, a legnagyobb vigasztalás, mely a szülők szívét betölti, és a legnagyobb bátorítás a szülőknek, amikor mindennapi gondjaikba merülnek, és a legnagyobb jutalom a gyermek részéről a szülők minden munkájáért. Mert a szülő mindent megtesz gyermekeiért, akiben életének és minden küzdelmének egyetlen értelmét és célját látja, és ezzel szemben gyermekétől csak egyet vár, megbecsülést, tiszteletet, engedelmisséget. És ha mindezeket megkapja, boldog a szülő, boldog a család. A gyermek kedvessége, engedelmissége vigasztalás a szülőknek még akkor is, ha gyermeküket korán sírba kell helyezniük. Mennyi vigasztalást találhattak azok a szülők gyermekükben, akiknek sírja mellett elmondhatták. Egyetlen szomorúság, melyet nekünk egész életében okozott, a halála volt.

Milyen boldog az a család, ahol a gyermeki kedvességnek sok gyermek a hordozója. De milyen fájdalom, ahol nincs. És mekkora tragédia, ahol azért nincs, mert nem fogadják be.

K.K.T. Ha az édesapai tekintély, az édesanyai jóság és a gyermeki kedvesség három olyan alapkő, amely nélkül boldog családi közösség el nem képzelhető, abból komoly kötelesség hárul a család minden tagjára. A családapának vigyáznia kell az apai tekintélyre. Úgy kell élnie és cselekednie, hogy a család tagjainak megbotránkozásra soha okot ne szolgáljon s életének minden lépése követendő példa legyen gyermekei előtt. A családanyának őriznie kell szívében a szeretetet és jóságot, hogy abból mindig és a család minden tagjának jusson. A gyermekeknek úgy kell engedelmeskedniük és a szülők jóságát kedvességgel viszonzniuk, mint ahogy azt a gyermekek örök példaképe, a názáreti család legfiatalabb tagja, a gyermek Jézus tette.

Ma Szent Család ünnepén állítsuk lelki szemem elé a názáreti kis családot, és fogadjuk meg, hogy az ő példájukra rendezzük be családi otthonunkat, ahol lesz apai tekintély, anyai jóság, gyermeki kedvesség, és ennek eredményeképpen lesz boldog család, békességes, szeretetteljes családi élet. Ó názáreti Szent Család, légy családjainknak példaképe, pajzsa, menedéke. Ámen.

Kőröstarján, 1966. január 9.

Tóttelék, 1978. december 31.